

Szabadszemes jelenségek

Holdszarló-megfigyelések 1999 második felében

Észlelés ideje	Típus	Sarló kora	Észlelő/észlelés helye
1999.06.15.	E	47 ^h 45 ^m	Rezsabek Nándor (Budapest)
1999.08.10.	H	31 ^h 55 ^m	Farkas Ernő (Fót)
1999.09.11.	E	43 ^h 36 ^m	Farkas Ernő (Fót)
1999.09.11.	E	42 ^h 55 ^m	Zajáczy György (Debrecen)
1999.09.11.	E	43 ^h 03 ^m	Gyenyizse Péter (Pécs)
1999.09.11.	E	43 ^h 08 ^m	Kocsis Antal (Balatonfűzfő)
1999.10.08.	H	31 ^h 09 ^m	Farkas Ernő (Budapest)
1999.10.08.	H	30 ^h 03 ^m	Vincze Richárd (Pécs)
1999.11.06.	H	46 ^h 36 ^m	Keszthelyi Sándor és Keszthelyiné Sragner Márta (Pécs)
1999.12.06.	H	40 ^h 47 ^m	Farkas Ernő (Budapest)
1999.12.06.	H	41 ^h 27 ^m	Puskás Ferenc (Szarvas)
1999.12.06.	H	40 ^h 08 ^m	Keszthelyi Sándor és Keszthelyiné Sragner Márta (Pécs)
1999.12.06.	H	40 ^h 42 ^m	Erdei József (Bogyiszló)
1999.12.06.	H	40 ^h 50 ^m +f	Vingler Béla (Győrújfalú)
1999.12.06.	H	40 ^h 26 ^m	Kiss Barna (Alsózsolca)
1999.12.09.	E	40 ^h 39 ^m	Keszthelyi Bernadett és Keszthelyi Dániel (Budapest)
1999.12.09.	E	41 ^h 02 ^m +v	Csík Dániel (Budapest)

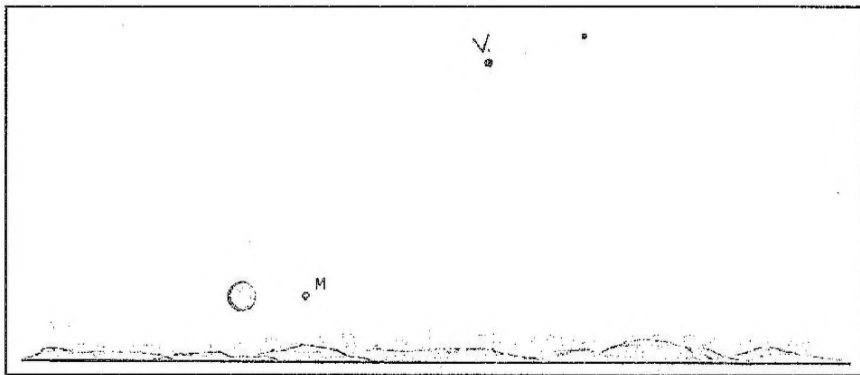
Jelmagyarázat: E= esti észlelés, H= hajnali észlelés, f= fotografikus észlelés, v= videokamerás észlelés.

Az 1999. év júniustól decemberig tartó időszakában 17 észlelő 18 észlelését küldte be. A legfiatalabb holdszarlót Vincze Richárd észlelte, melynek kora 30^h03^m volt. 5 észlelő rajzot is beküldött. Vingler Béla fényképen is megörökítette észlelését, valamint érkezett videokazettán is megfigyelés. Ezt Csík Dániel küldte be. A legtöbbször Farkas Ernő „tartotta szemmel” a holdszarlót, összesen 4 alkalommal.

Holdszarló-észlelés érkezett még Kász Lászlótól, aki 1999. december 6-7-én észlelt Bólyból. Észlelését 8x30 binokulárral végezte, hajnalban. December 6-án a Hold 40 óra 4 perces volt, amikor utoljára látta, azonban december 7-én sikeresen észlelte az akkor 17 óra 21 perces holdszarlót.

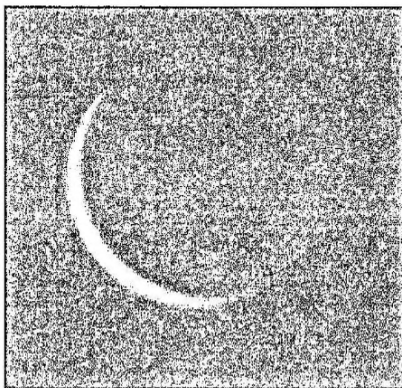
„Szeptember 11-én este egy csodálatos napnyugta (16:56 UT) után egy perccel (16:57 UT-kor) a nyugati égen szabad szemmel megpillantottam a 45^h55^m korú sarlócskát. Ablaküvegen keresztül is jól látszott. Alig negyedóra múlva a földfény is láthatóvá vált, a szarvacska mérete picit 120° fölé nőtt. Mindezt otthonról, a VI. emeleti lakásból észleltem.” (Zajáczy György, Debrecen)

„1999. szept. 11-én 17:05 UT-kor pillantottam meg a sarlót a Jakab-hegy déli lejtője fölött szabad szemmel. A sárgás színű ív jobbra erősen megdőlt. Ívének hossza szabad szemmel 140° , binoklival 160° . Binokulárral sötétebb foltok látszanak rajta.” (Gyenyize Péter, Pécs)

Az 1999. december 6-i holdsarló a Merkúr és a Vénusz kíséretében
(Kiss Barna rajza)

„05:00 UT-kor kelve 05:02-kor vettük észre a Holdat, akkor jött ki egy felhő mögül. 10 fok magasan van. A fényes íve $150\text{--}160$ fokos szabad szemmel. Nagyon gyengén, de a hamuszürke fény is látszik. 05:13–05:16 között felhőkben van. Amikor 05:17-kor előjön, a hamuszürke fény már nem látszik. Ezután újra felhők takarják. Már nem is jön elő, illetve amikor később a felhők elvonulnak, már nagyon világos van és nem látszik.” (Keszthelyi Sándor és Keszthelyiné Sragner Márta, Pécs)

A fogyó Hold (1999.12.06., 5:42 UT).
Vingler Béla fényképe

„Könnyen észrevehető a horizonthoz közel, a jó átlátszóságú égen. Már szürkületben kezdem figyelni, de még így is szépen látszik. Nem teljesen egész ív látszik, mivel mindkét szarvánál $5\text{--}5$ fok „hiányzik”. Látványossá teszi a horizonthoz való közelsége, és hogy látható a hamuszürke fény is. 15×50 -es binokulárral figyelve is látványos, szép sarló látszik, hamuszürke

fénnyel. Annak ellenére, hogy már 43 óra 8 perces, még eléggé keskeny sarlónak látszik.” (Kocsis Antal, Balatonfűzfő)

„20:48 NYISZ és 20:58 NYISZ között figyeltem meg a 47 óra 45 perces holdsarlót, melynek horizont feletti magassága 15° volt, és a hamuszürke fény a még világos ég ellenére is látszott.” (Rezsabek Nándor, Budapest)

„Reggel, amikor munkába indultam, a Holdat láttam meg a K-i horizont felett, a fák és a háztetők közt. Igen hideg reggel volt, az ég tiszta és nyugodt volt. A Hold fve kb. 140° szélességnek látszott, és az erős hamuszürke fényben a tengerek szabaá szemmel látszottak. A holdsarlót az tette még látványosabbá, hogy kb. 25° távolságra volt tőle a Merkúr, így fantasztikus kettőst alkottak.” (Puskás Ferenc, Szarvas)

Egy kivágott kép Csík Dániel (Budapest) videofelvételéből

„Hideg idő van. A teljesen felhős égen a felhők napnyugta körül, nyugaton kezdenek felszakadozni. Negyed óra alatt az egész nyugati égbolt felhőtlen volt... Negyed óráig figyeltük, alakja egyre határozottabb lett és narancsos színűvé vált. Nem egészült ki alakja félkörre...” (Keszthelyi Bernadett és Keszthelyi Dániel, Budapest)

„Kitűnően látható. A nagyon tiszta idő miatt a hamuszürke fény is ragyog. $5^h 21^m$ UT-kor láttam először majd kb. 30 percen át tudtam megfigyelni. $5^h 50^m$ UT-kor az fvből már csak 140° -os rész látszott az egyre világosodó égen. A sarló végein szakadások látszanak. A sarló színe világos pirosból sárgába ment át.” (Erdei József, Bogyiszló)

„...5:45-kor (KÖZEI) újra odapillantva a feltételezett Merkúr irányába, mint egy varázslatot, látom, hogy szépen, tisztán megjelent a látóhatár és a fölötté vékonyan terpeszkedő pára fölött a keskeny mélyvörös holdsarló, nagyon szép hamuszürke fényvel a látóhatár fölött kb. 3° -ra. A holdsarló mellett jobbra, kb. $2^\circ 5'$ -ra vöröslött valóban az előbb látott Merkúr is... 6:00 Nagyon szép szabadszemes látvány a kb. $5^\circ 5'$ magasra emelkedett keskeny mélyvörös holdsarló a hamuszürke fényvel, a pici, vörös Merkúrral és a ragyogó Vénusszal... 6:43 Már lámpa nélkül lehet írni. Még jól látom szabad szemmel a holdsarlót, a Merkúrt, a Vénuszt... 7:06 Utoljára látom szabad szemmel a Hold keskeny sarlóját. Ekkor kb. 17° – 20° -ra lehetett a látóhatár fölött.” (Kiss Barna, Alsószolca)

ROPOLI LÁSZLÓ